

21. 8. 2020

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela exekučního řádu aneb povídání o pejskovi a kočičce, jak spolu pekli dort

V Poslanecké Sněmovně je projednáván vládní návrh zákona, jímž má být novelizován občanský soudní řád a exekuční řád. Návrh si klade za cíl přispět k vyřešení problematiky vícečetných exekucí, k čemuž mají sloužit instituty jako například paušální náklady za zahájení exekuce, povinné zálohy na náklady exekuce, povinné zastavování exekucí nebo princip jeden dlužník – jeden exekutor.

Vedle toho předloha obsahuje stovky dalších změn drobnějšího či většího významu, ať už jde o zrušení omezení nakládat s prostředky na účtu a pohledávkou při odkladu exekuce, (což by jistě vedlo ke zmaření výkonu rozhodnutí po pominutí odkladu), náhradu plátcí mzdy za provádění srážek, nový způsob rozdělování vymoženého plnění mezi exekutora a věřitele, některé evidenční či statistické povinnosti soudních exekutorů a Exekutorské komory nebo doslova přílepkovitě zavedení principu místní příslušnosti exekutora s vyloučením jeho výběru věřitelem až v přechodných ustanoveních k zákonu.

Nedokonalost předpisu je zjevná na první pohled a s časem narůstá. Návrh byl vypracován na základě analýzy dat o exekucích a insolvenčních z let 2013 až 2015. Od té doby Legislativní radou vlády byl již dvakrát vrácen předkladateli k přepracování. Napotřetí předložená norma vůbec nereaguje na vývoj problematiky exekucí v uplynulých pěti letech, kdy například došlo k přijetí nového zákona o spotřebitelském úvěru, jímž byly zpřísněny podmínky poskytování úvěrů, posuzování úvěruschopnosti klienta, byla zakázána řada smluvních sankcí a rozhodčí doložky. Došlo i k omezujícím novelizacím exekučního řádu, regulaci advokátního i exekučního tarifu a zlidovění oddlužení pro všechny, kdy schválení oddlužení je dnes dostupné každému, kdo o ně požádá.

- Počet nově zahájených exekucí každoročně významně klesá a dnes je nejnižší od roku 2007.
- Ročně se daří ukončit více exekucí, než je v daném roce zahájeno.
- Klesá i počet osob exekucí.
- Počet osob s více exekucemi se rovněž nezvyšuje.
- Celková výše exekutory vymáhaných jistin od roku 2016 klesla o 17 procent.

Rychlejšímu úbytku počtu exekucí brání paradoxně již jen ochranná opatření zvyšující nezabavitelné částky a zužující okruh postižitelných majetků, tudíž vymožení pohledávky v exekuci trvá déle, je-li vůbec možné. Zmínit je třeba případy, kdy po zvýšení nezabavitelné částky při srážkách ze mzdy u řady dlužníků srážky klesly o 40, 50, 80 nebo dokonce i 100% a nově nejsou srážky vůbec možné.

Naposledy, tedy napotřetí, byl do Poslanecké Sněmovny návrh předložen s tím, že se dopiluje ve druhém čtení. Dle mého názoru to ale vůbec není možné. Jde o neuchopitelný, netvárný text příliš poznamenaný ideologií z let 2015 až 2016, kdy byl návrh tvořen, a z něhož nelze ani v dalším legislativním procesu vycházet jako z nosiče pozitivní normotvorby, a to ani prostřednictvím pozměňovacích návrhů.

Návrh totiž svým rozsahem přesahuje všechny dosavadní novely exekučního řádu, které byly kdy do Poslanecké Sněmovny předloženy. Co na tom, že předpis byl v minulosti novelizován již padesátkrát. Obsahuje další bezmála dvě stovky změn. Jen v samotném exekučním řádu jich má být 153. Další změny přicházejí v přechodných ustanoveních. To je v součtu více než má exekuční řád ustanovení.

O názorové nejednotnosti, jak naložit nejen s novelou, ale i exekučním řádem vůbec, svědčí bezmála tři desítky pozměňovacích návrhů k původnímu znění předlohy. Významná část z nich je změnou nad změnu, tudíž jsou vzájemně neslučitelné. Kdo šel kolem, přidal do hrnce nějakou svoji zaručenou recepturu, jak exekuční řád vylepšit. Zatímco jedni by zrušili výběr exekutora i možnost jeho změny, jiní by exekuce pozastavovali nebo dluhy prominuli a právo exekutora na náklady exekuce de facto znárodnili.

Přestože cílem novely má být zlevnění exekučního řízení, zavádí se bezpočet institutů, které řízení pro účastníky, soud i exekutora zdražují. Navíc by to musel být exekutor, kdo by na změnách musel v exekucích odvést nejvíc práce, avšak zadarmo. Při zmenšených odměnách exekutorů není vůbec jisté, zda exekuce budou v budoucnu mít své administrátory. Komu je to ku prospěchu, že zcela rezignujeme na věřitelovo právo na vymožení soudem přiznaného práva a upřednostníme pozici dlužníka, který měl až dosud vše zadarmo a své povinnosti vůči soudu, exekutorovi a především věřiteli si neplnil? Všechny tyto návrhy pak do návrhu zavádějí novoty, jejichž dopady neprošly žádnou analýzou ani následným řádným připomínkovým řízením.

Přitom se v průběhu legislativního procesu zrodily i kvalitní pozměňovací návrhy, jako je návrh na zastavení vybraných bagatelních exekucí nebo zavedení chráněného účtu s přenesením agendy srážek ze mzdy ze zaměstnavatelů na jakýsi automatizovaný režim provádění srážky až na účtu v bance. K jejich prosazování má ale nyní sloužit návrh zákona, u něhož předem víme, že je nekvalitním molochem, který do exekučního řízení vnese zmatek, zbytečnou administrativu, náklady navíc a především průtahy, které ničemu a nikomu nepomohou. Z exekučního řádu se totiž vytrhává páteř a myslet si, že odolá vichru, dešti jen na kuřích nohách, je bláhové.

Zavádí se povinné zastavování exekucí po třech letech, aniž by návrh reagoval na dvojnásobné prodloužení délky exekuce srážkami ze mzdy, což je důsledek změn u srážek ze mzdy v posledním roce. Návrh rovněž neobsahuje ani výčet případů, kdy není žádoucí, aby k zastavení exekuce v tak krátké době došlo.

Bez znalostí okolností dané exekuce nemůžeme vycházet jen ze stáří exekuce. Nevíme totiž, zda je exekuce skutečně marná anebo jen exekutor majetek zajistil, avšak dosud nezpeněžil například proto, že jeho exekuci předchází dřívější exekuce nebo zda se dlužník jen nedůvodně nebrání provedení exekuce a řízení tím natahuje. Stejně tak i u jinak bezproblémových exekucí může čas hrát svoji roli. Srážky ze mzdy nebo splátkové kalendáře mohou při vyšších dlužích nebo mnohosti exekucí trvat roky. To je ale v pořádku. Exekuce přece má být humánním řízením. Zásahu humanity ale nemůžeme obrátit proti tomu, koho má chránit. Věřitel, který se nedomůže svých práv v exekuci, může hledat jiné, třeba i zákonem neupravené cesty, jak se jich domoci. Přitom exekuční řád byl přijat právě proto, aby tu byla institucionalizovaná, právem upravená a dozorovaná cesta vymáhání práva, jejímž prostřednictvím stát chrání dlužníka před neformálním násilím věřitele.

Měli bychom se vyvarovat chyb, jichž se dopustili Slováci a nezavádět ani místní příslušnost

exekutorů ani příliš vysoké platby spojené s uplatněním exekučního návrhu. Právě enormní ekonomická zátěž věřitelů a absence možnosti vybrat si exekutora vedly k tomu, že se počet exekucí na Slovensku sice brutálně propadl, avšak počet exekučních titulů vydávaných soudy zůstává neměnný. To jen právo přestalo být vymahatelným. O tom, že zavedení místní příslušnosti nakonec neprospělo ani soudním exekutorům, svědčí fakt, že od roku 2017 nebyl jmenován žádný nový soudní exekutor, naopak více než 60 exekutorů ukončilo svoji činnost. Kde dříve fungovaly kvalitní exekutorské úřady s deseti zaměstnanci, dnes přetrvávají vyprázdňené kanceláře, v nichž sedí jen soudní exekutor a jeho sekretářka. Nedošlo ani k avizované humanizaci exekucí, zkrácení exekutorů a zlepšení jejich vztahů s dlužníky, neboť počet stížností a kárných žalob přepočtený na snížený počet exekutorů a exekucí je významně vyšší než před novelou.

JUDr. Lukáš Jícha,
soudní exekutor

[Exekutorský úřad Přerov](#)

Komenského 38
750 02 Přerov

Tel: +420 588 003 999

e-mail: jicha@eujicha.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)